

Damir Nikočević, student Fakulteta političkih nauka

Naš savez, naša sloboda

Od Velike seobe naroda, preko stvaranja prvih slovenskih država, kraljevina, carstava, zatim petovjekovne vladavine Osmanske imperije i Habzburške monarhije, preko svjetskih sukoba na početku i sredini XX vijeka, do krvavog rata početkom devedesetih, Balkan je uvijek bio u centru pažnje. Ne zbog velikih naučnih postignuća, kulturnog nadahnuća ili ogromnih sportskih uspjeha koje je ovaj prostor iznjedrio, već, nažalost, zbog samovolje pojedinih političara, njihove pogubne politike izolacije i udaljavanja od svijeta demokratskih slobodnih država. Etnička složenost, nerazriješeni sukobi, nacionalistički ispadi, velikošovinistički projekti i ratna retorika učinili su da prostor Balkanskog poluostrva bude nezaobilazno etiketiran kao konfliktan region.

Situacija, iako ne toliko dramatična, nije drugačija ni danas. Slovensko-hrvatski diplomatski sukob oko izlaska na otvoreno more; tri bosanska naroda koja dijametralno gledaju na budućnost svoje čaršije; Srbija, koja sa kosovskim i haškim problemom, jedina u Evropi zagovara vojnu neutralnost; identitetski podijeljena Crna Gora; Makedonija koja nije sigurna ni da li je to njen naziv; bankrotirana Grčka; i korupcijom ošamućene nove članice Evropske Unije, Rumunija i Bugarska.

Činjenična je stvarnost da je proces evropskih i evroatlantskih integracija ključan za dalju demokratizaciju društva, završetak tranzicionog procesa i otvaranja zajednice narodima koji odavno uživaju benefite članstva u Evropskoj uniji i NATO. Jedinstveni evropski prostor, bezbjednosno, ekonomski i politički, pruža realne šanse da tako integrisana unija bude konkurentan igrač na svjetskoj geopolitičkoj sceni. Integracija u NATO podrazumijeva lakšu odbranu od međudržavnih sukoba i prirodnih katastrofa. Razmjena ekonomskih dobara, edukovanih mladih stručnjaka, porast investicija, poboljšanje životnog standarda i, najzad, pripadanje jednom sistemu bezbjednosti u kojem ćete se osjećati sigurno, ključni su argumenti

u korist članstva u NATO. Važnost integrisanja u sistem kolektivne bezbjednosti NATO leži u činjenici da svaka druga politika, koja se teško može nazvati alternativom, vodi ka izolaciji i otuđenju političke zajednice od same sebe, tj. od onoga čemu ona prirodno pripada. Nesumnjivo je da proces pristupanja biva znatno usporen ukoliko se ignoriše činjenica da su integracija u Evropsku uniju i NATO jedinstven proces. Niti jedna od balkanskih država nije toliko moćna da djeluje van sistema, čak i mnogo bogatije države svjesne su prednosti koje nude saradnja i pružena ruka. Nužno je da pružimo ruku svima, ne zbog drugih, nego zbog nas samih i naše budućnosti. U suprotnom, naše ruke će biti podignute, ali ne kao znak predaje, nego kao znak da smo zbunjeni i nemoćni da uhvatimo korak sa slobodomislećim društvima u kojima pružena ruka znači samo jedno – poštovanje i uvažavanje.

Kao dio zajednice Savezna Republika Jugoslavija, Crna Gora nije imala lijepa iskustva sa NATO. Treba imati na umu da je pogubna politika Beograda dovela do nesrećnog rata za odavno izgubljeno Kosovo, kao i do bombardovanja. Najveću žrtvu podnijeli su građani obje republike. Nije bilo lijepo čuti sirene za uzbunu igrajući fudbal u podgoričkim, nikšićkim ili novskim kvartovima. Krivca ne treba tražiti ni u jednima, ni u drugima. Ni u jednom sukobu nema nevinih, a tvrdoglavo optuživanje bilo koje strane predstavlja beskorisno lutanje. Uvijek u ovakvim situacijama treba početi od sebe. Svjestan činjenice da sam tada imao samo devet godina, i da sam bio građanin manjeg dijela državne zajednice, sramim se svih pogubnih poteza političara koje su dovele do toga da moja država Crna Gora i moj grad Herceg Novi, budu u nekoliko navrata bombardovani. Rane i ožiljci tog nesrećnog perioda i dalje se osjećaju. Okretanje budućnosti je ključni izazov naših društava. Čineći kobne greške u prošlosti, nažalost, mnogo puta bili smo primorani da se okrenemo budućnosti. Nadam se da je ovo posljednji put. Ukoliko povučemo prave poteze u sadašnjosti, imamo šansu da u dogledno vrijeme sa ponosom gledamo i na našu prošlost, i da zajedno sa drugima kreiramo mir, i budemo partneri u istom.

Implementacija principa zapisanih u međunarodnim dokumentima garantuje brz progres Crne Gore ka sistemu kolektivne bezbjednosti, ali i progres ka ostvarivanju ostalih strateških ciljeva našeg društva kao što je pridruživanje Evropskoj uniji. Jačanje demokratskih kapaciteta i

ostvarivanje spoljno političkih prioriteta za rezultat može imati samo prosperitet zajednice čiji smo članovi. Sa takvim demokratskim napretkom možemo jasno staviti do znanja nama samima, ali i evropskim zvaničnicima i institucijama da je Crna Gora spremna. Slika Crne Gore u očima drugih postaje svijetlija i jasnija, a narušeni imidž početkom devedesetih popravljen. Jednom i za vazda, Crna Gora će biti partner svima koji dijele vrijednosti kao što su sloboda, ljudska prava, bezbjednost, mir, tolerancija, zajedništvo i saradnja. Granice između susjeda moraju biti srušene i mi kao pojedinci moramo doprinijeti tom procesu. Nažalost, pojedini još nisu spremni da prihvate stvarnost i potpuno sam saglasan sa izjavom Jelka Kacina, šefa delegacije Evropskog parlamenta za saradnju sa zemljama jugoistočne Evrope, da „u glavama balkanskih političara još postoje berlinski zidovi“. Dok je god berlinskog zida nema slobode, nema racionalnog, nema saradnje. Iza druge strane zida stoji zabluda, neracionalnosti i mit.

Istraživanja javnog mnjenja nisu sklona uključivanju Crne Gore u NATO. S vremenom proces priključenja Crne Gore Sjevernoatlantskom savezu će biti prisutniji u javnosti. Građani će biti u mogućnosti da se još bolje informišu o prednostima priključenja. Neophodan je kompromis između svih političkih partija, organizacija, institucija, nevladinih organizacija da bi proces priključenja Crne Gore ovom sistemu kolektivne bezbjednosti bio transparentan i javan. Kompromis podrazumijeva promovisanje onih ideja koje čine srž samog završetka procesa demokratizacije u Crnoj Gori. Poraženih nema, niti ih smije biti. Važnost akumuliranih interesa dovodi do zajedničkog rješenja i jasnu odvažnost da su sve strane spremne na ustupke u cilju boljeg društva, u cilju interesa države Crne Gore i svih njenih građana. Ujedinjeni u različitosti smo jači i pokazujemo zrelost društva u kojem živimo.

NATO je sljedeća stanica brzog crnogorskog voza. Brzina voza zavisi od nas samih. Ukoliko ne budemo stajali u mjestu, već budemo razmišljali kao ljudi modernog 21. vijeka, ukoliko ne budemo mijenjali lokomotivu na svakoj manjoj stanici, i budemo iskreno posvećeni jednom cilju – punoj evropskoj i evroatlanskoj integraciji, cilj je tu, na pragu. Crnogorski voz se sa Ist Rivera vratio u Podgoricu. Sprema se za dalek, ali ne i nedostižan put u Brisel. Brisel je posljednja

stanica. Tamo će se zavijoriti crnogorska zastava i intoniraće se „majska zora“. Samo udruženi u Evropi, bezbjedni u NATO, možemo ispuniti strateški cilj Crne Gore. Ja pristajem NA TO.